

Societat

EDUCACIÓ

Cada cop més escoles penegen a les xarxes socials part de les activitats que fan els nens a classe. PERE TORDERA

Quan els mestres puguen els teus fills a YouTube

Creix la preocupació per la privacitat de les imatges dels menors que les escoles difonen a les xarxes

NEREIDA CARRILLO
BARCELONA

Molts centres escolars i pares i mares han enregistrat aquest Nadal els nens cantant nadales al festival de l'escola. Sovint aquests actes apareixen després a YouTube o a Vimeo. ¿Però hi estan d'acord tots els progenitors? ¿Els centres educatius exploten la imatge dels nens? ¿Les fotos a Facebook de l'excursió a la neu permeten veure com els infants s'ho passen bé o van contra la seva privacitat? ¿L'empremta digital que els professors i centres educatius deixen dels menors pot condicionar-los en un futur? El departament d'Ensenyament assegura que tota la difusió que els centres educatius fan a internet de la imatge dels alumnes té el consentiment de les famílies. Però experts en privacitat i associacions de pares reconeixen que creix la preocupació per aquests aspectes.

“Quan estàs fent un vídeo promocional per ensenyar que maca que és l'escola, estàs fent una explotació comercial de la imatge del menor”, as-

senyala Ricard Martínez, president de l'Associació Professional Espanyola de Privacitat (APEP). Martínez recalca el seu desacord amb aquest ús comercial i no educatiu de la imatge dels infants i afegeix que tampoc es poden fer servir les xarxes socials com a eina educativa si els nens són menors de 14 anys. El president de l'APEP també recomana que s'utilitzin eines digitals pròpies que evitin que les dades dels menors i la seva activitat en línia quedin en mans d'una empresa privada. Per a Martínez, moltes de les xarxes socials que s'utilitzen tenen unes “condicions del servei” i “obliguen el subjecte a renunciar a la seva privacitat”.

En la mateixa línia s'expressa Àlex Castillo, president de la Federació d'Associacions de Mares i Pares d'Alumnes de Catalunya (Fapac): “Hi ha d'haver un punt d'equilibri que impliqui tenir filtres”. “Com a famílies -afegeix- no podem negar-nos a tenir unes eines que ens faciliten molt la comunicació amb l'escola. Però una cosa és que s'aprofitin les xarxes per veure què fa el teu fill i, l'altra, que la ma-

teixa escola utilitzi aquestes imatges com a reclam publicitari”.

Consentiment dels pares

Ensenyament assegura que els centres tenen autonomia per gestionar les seves xarxes socials i insisteix que sempre se sol·licita l'autorització dels pares per penjar-hi imatges dels alumnes. A l'inici de curs, s'acostuma a passar un document perquè el signin les famílies -el model del qual es pot trobar a internet- en què se'ls demana el vistiplau perquè la imatge dels seus fills aparegui a la web, el blog i les revistes del centre. Aquest document tipus, però, no inclou específicament les xarxes socials.

Per al departament, aquesta autorització és vàlida per a tots els canals i casos, però Martínez assegura que no n'hi ha prou i que el centre ha de comunicar cada vegada a quins canals es publicaran les imatges, si les podrà veure tothom o només els usuaris amb permís, per quin motiu s'han fet i altres detalls. El formador en competències digitals per a docents Jordi Jubany explica que cal

Consell
Per als experts, cal informar els pares quan es publiquen imatges dels seus fills

Petició
“Hi ha d'haver un punt d'equilibri que impliqui tenir filtres”, diu la Fapac

evitar difondre primers plans dels menors, fer sempre un ús educatiu de les imatges i reflexionar sobre si hi pot haver polèmiques o problemes amb els continguts. “Quan hi hagi un petit conflicte, se li ha de buscar la part pedagògica i aprofitar la situació per fer xerrades”, afegeix.

“A mesura que anem detectant usos no adequats, anem polint aquests documents”, explica a l'ARA Jordi Vivancos, responsable de l'àrea de tecnologies per a l'aprenentatge i el coneixement d'Ensenyament. Alguns pares es neguen que els seus fills siguin fotografiats i la llei empara els que volen restringir la difusió de la imatge de les seves criatures. Els experts, però, apunten que això pot ocasionar disfuncions. “Quan una família diu que no vol que el seu fill aparegui a Facebook, de vegades és un missatge poc realista, i se t'acaba girant en contra. No pots treballar la part educativa, ho estàs fent des de la prohibició”, assegura Jubany. El president de la Fapac afegeix que això pot comportar la discriminació d'un nen; per exemple, pot ser que

Més competències digitals per als docents

La majoria de mestres no es van instruir en xarxes socials a la universitat. “Els professors també estem aprenent com moure’ns en aquest món. Això és un repte, però també una gran oportunitat per treballar la competència comunicativa”, explica Jordi Jubany. Per intentar revertir aquesta mancança, Ensenyament treballa perquè les facultats d’educació formin també en competències digitals els futurs docents. Mentrestant, un recurs que els professors tenen a l’abast és l’Educat 2.0, un espai on poden compartir experiències relacionades amb la tecnologia i del qual ja formen part més de 10.000 professors. Martínez reivindica una formació sòlida en tecnologia per als futurs mestres, però també per a pares i alumnes: “L’educació en privacitat i en els usos de les tecnologies s’hauria d’introduir de manera transversal”.

evitin donar-li el paper de protagonista de l’obra de teatre perquè la volen penjar a internet.

Què passa si els que difonen la imatge dels menors no són els responsables del centre educatiu sinó altres pares? Jubany explica que això s’acostuma a parlar a les reunions d’inici de curs perquè “tothom es posi d’acord”, però demana comprensió amb els malentesos, perquè progenitors i docents també s’equivoquen. “Com a pares i professors, estem educant sobre aspectes en què nosaltres no hem sigut educats”, coincideix Castillo. Tant el president de la Fapac com Jubany reconeixen que, a vegades, hi ha hagut queixes i preocupació pels drets d’imatge dels nens a les escoles, però que sempre s’han abordat i s’han resolt els conflictes.

L’Autoritat Catalana de Protecció de Dades assegura que està tramitant dues denúncies de pares per difusió d’imatges dels seus fills a Facebook sense el seu consentiment, i afegeix que n’estudia d’altres. Tot i que les xifres no són significatives, sí que reconeixen una preocupació creixent dels pares. Els experts demanen als centres que siguin curiosos amb les imatges que difonen. Que pensin, per exemple, si el fet de penjar exercicis de pronunciació en anglès al YouTube pot perjudicar els adolescents a l’hora d’aconseguir una feina, d’aquí uns anys, si la persona que els hi vol donar troba la gravació i li causa mal efecte. “Les escoles estan conformant la identitat digital del menor, moltes vegades sense la seva participació”, recalca Ricard Martínez. ■